

Vieraslajiasioiden neuvottelukunnan 14. kokous 27.11.2017

Vieraslajiasioiden neuvottelukunnan 14. kokouksessa kuultiin Eviran ajankohtaiskatsaus vieraslajien uhkasta kasvinterveyden näkökulmasta sekä kasvinterveysriskien priorisoinnista FinnPRIO-mallilla. Kokouksessa esiteltiin Liikenneviraston vieraslajien torjunnan tavoitteita, ohjeistuksia ja käytäntöjä väylänpidossa. Lisäksi kokouksessa käytiin läpi ajankohtaisia vieraslajiasioita, kuultiin seurantajaoston tilannekatsaus sekä esiteltiin EU:n vieraslajivaroitusjärjestelmää (EASIN Notification System) sekä muistutettiin vieraslajiviestintäkalenterin päivityksestä. Osallistujia kokouksessa oli 20.

Ajankohtaisissa vieraslajiasioissa kerrottiin EU:n tiedefoorumin viimeisimmän kokouksen keskusteluista ja jatkoaskeleista, EU-lajiehdotusten riskinarviointien täydentämistarpeesta sekä EU:n ja kansallisen vieraslajiluettelon täydentämisen etenemisestä. Lisäksi kuultiin MMM:ssä pidetystä Vieraslajilainsäädäntö ja sen soveltaminen -keskustelutilaisuudesta sekä vieraslajihankkeiden etenemisestä. Neuvottelukunnan toimikauden päättymiseen ja uuden toimikauden valmisteluun liittyen toteutetaan neuvottelukunnan itsearviointi nettikyselynä alkuvuodesta 2018.

Juha Tuomola Evirasta kertoi vieraslajiuhkasta kasvinterveyden näkökulmasta ja esitteli kasvinterveysriskien priorisoinnissa käytettävää FinnPRIO-mallia. FinnPRIO-malli on menetelmä, jonka avulla voidaan tehdä vakioitujen kriteerien perusteella nopeita, semikvantitatiivisia asiantuntija-arvioita uuden tuhoajan riskistä Suomen kasvintuotannolle ja ympäristölle. Mallissa arvioidaan invaasion todennäköisyys, vaikutusten vakavuus ja hallinnan mahdollisuus monivalintakysymyksien avulla. FinnPRIO-malli on myös käytössä muualla, esimerkiksi Ruotsissa ja Kanadassa.

Anne-Mari Haakana Liikennevirastosta esitteli vieraslajien torjunnan tavoitteita, ohjeistuksia ja käytäntöjä väylänpidossa. Liikennevirastossa on olemassa ohjeita viherrakentamiseen ja hoitoon sekä lisäksi kohde- ja tuotekohtaisia ohjeita. Tietoja kootaan tierekisteriin myös vieraslajeista. Työkohtaisissa ohjeissa voidaan antaa lisätarkennuksia esim. vieraslajien torjunnan osalta. Vieraslajien torjunnan ohjeistuksen kulmakiviä ovat: vieraslajien tunnistus, vieraslajihavainnosta ilmoittaminen (vieraslajit.fi ja tieliikennekeskukset), lajien leviämisen estäminen, kasvijätteen käsittely, täyttömaiden ja läjityksen käsittely, tienvarsimetsien hoitosuositukset ja lajien korvaaminen toisilla lajeilla, sekä kemiallisen ja mekaanisen torjunnan periaatteet. Leena Lehtomaa täydensi esitystä kertomalla VARELY:n käytännön kokemuksista Niina Jääskeläisen laatiman "Vieraslajitorjunta Satakunnassa ja Varsinais-Suomessa valtion maanteillä" -esityksen pohjalta. Liikennepuolen asiakaspalvelun eli L-askan tulevat yhteydenotot kootaan taulukkoon ja ne otetaan yleensä heti käsittelyyn. Torjunnassa noudatetaan ohjetta ja ympäristövastaavalla on taulukko torjutuista kohteista. Kohteet raportoidaan vuosittain Liikennevirastoon. Liikenneviraston kattava Vieraslajien torjunta väylänpidossa - tavoitteet ja ohjeet -esitys päätettiin viedä vieraslajiportaaliin ja kertoa asiasta myös laajemmin uutisen muodossa.

Maiju Lehtiniemi keskittyi seurantajaoston tilannekatsauksessa EU-raportoinnin vaatimuksiin. Maiden tulee raportoida EU-listan lajien ja kansallisesti merkittävien haitallisten vieraslajien lajien levinneisyystiedot 1.6.2019 mennessä. Seurantajaoston näkemyksen mukaan Suomessa tulee laatia aikataulu, minkä mukaisesti EU:lle raportoitavien lajien tiedot saadaan kerättyä ja tarkistettua sekä mahdollisesti vielä täydennettyä määräajan kuluessa. Seurantajaosto suosittelee myös asiantuntijaryhmän kokoamista eli kansallisia lajivastaavia eri lajiryhmille. Asiantuntijaryhmän kokoonkutsujaksi on sovittu MMM ja käytännön toiminnan koordinoijaksi Luke. Keskeisinä tehtävinä on raportoitavien vieraslajien levinneisyystietojen oikeellisuuden tarkastus ja täydentäminen, uusien vieraslajihavaintojen tarkastus ja hyväksyminen, lisätietojen kokoaminen lajeista, niiden esiintymisestä ja torjunnasta sekä mahdolliset vieraslajisivujen/lajikorttien päivitykset. Ehdotuksia lajiryhmäasiantuntijoista voi lähettää pääsihteerille.

Leena Lehtomaa esitteli EU:n vieraslajivaroitussysteemiä (EASIN Notification System) ja sitä kautta tulleita ilmoituksia. Tällä hetkellä ilmoitukset tulevat vain Leena Lehtomaalle (VARELY) ja Tapani Lahdelle (LUOMUS). Ilmoitus sisältää seuraavat tiedot: laji, mitä sille tehty, tiedon toimittaja, milloin havaittu, tarkemmat tiedot havainnosta ja toimenpiteistä (mahdollisuus ilmoittaa myös kustannukset). Siitä, kenelle kaikille järjestelmän ilmoitukset jatkossa lähetetään, sovitaan seuraavaan neuvottelukunnan kokoukseen mennessä.

Lisäksi muistutettiin, että tiedot jo toteutuneista ja seuraavalle vuodelle suunnitelluista vieraslajiviestintätoimista tulee lähettää tiedot pääsihteerille vieraslajiviestintäkalenterin päivitystä varten. Ns. hyvät käytännöt, vieraslajiuutiset ym. vieraslajiportaaliin toimitettavat materiaalit voi lähettää osoitteeseen vieraslajiportaali@luke.fi.